



Doma in po svetu

PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV

Prvomajske demonstracije na Poljskem

VARŠAVA, Polj. - Preteklo nedeljo je prišlo do protirežimskih demonstracij v najmanj štirih poljskih mestih. Vodja prepovedanega delavskega gibanja Solidarnosti Lech Walensa je bil pozval Poljake, naj se udeležijo demonstracij v prid Solidarnosti in naj ignorirajo prvomajske prireditve, ki jih organizira režim gen. Wojciecha Jaruzelskega.

Ocenjevalci poljskih političnih razmer soglašajo, da so bile protirežimske demonstracije najboljše v zadnjih 6 mesecih. V Varšavi so policisti napadli demonstrante in jih več aretirali. Poročila, ki prihajajo iz obalnega mesta Gdanska, kjer biva sam Walensa, govorijo o velikih demonstracijah, v katerih je sodelovalo kar do 40.000 Poljakov.

Pristaši Solidarnosti so bili aktivni tudi v industrijskih mestih Wrocław in Nova Huta, manjše demonstracije so se pa baje vršile v 15 drugih manjših mestih. Uradna poljska televizija je poročala, da se je teh protivladnih demonstracij po vsej Poljski udeležilo vsega skupaj 40.000 oseb.

Lech Walensa je izjavil tujim novinarjem, da je silno zadovoljen z vidnim izrazom podpore Solidarnosti, to kljub vsemu policijskemu pritisku. Oblasti so se pokazali nemočne, je dejal v intervjuju po telefonu z dopisnikom Los Angeles Timesa. Bili ste pričr nekaj izjemnega, je nadaljeval Walensa, ker je to bilo prvič v kaki komunistični državi, da so policisti napadli kako prvomajsko prireditev delavcev.

Gen. Jaruzelski je govoril na posebni slovesnosti, pred izbranimi poslušalci. Dejal je, da je poskus kontrarevolucije na Poljskem propadla l. 1981 in da tudi danes nima najmanjše možnosti uspeha. Sredstva javnega obveščanja na Poljskem menijo, da se je uradnih oziroma «dovoljenih» prvomajskih prireditev udeležilo 6,5 milijona Poljakov.

Gverilci v El Salvadorju zopet v ofenzivi

V zadnjem tednu so gverilci v El Salvadorju zabeležili več uspehov v svoji borbi zoper vladne sile. Pretekli petek so zavzeli mesto Santa Rosa de Lima v pokrajini La Union v severnem delu države. Opazovalci razmer v El Salvadorju menijo, da želijo gverilci ustanoviti nekakšno «osvojenno ozemlje», na katerem bi bili popolni gospodarji in bi lahko ustanovili lastno «vlado».

Gverilci so zelo aktivni v obmejnih krajih El Salvadorja in Hondurasa. Kot kaže, so honduraški vojaki streljali na gverilce, ki so odgovorili. Bilo je prvič, da je do takšnega čezmejnega streljanja prišlo.

V svojih komunikacijah menijo gverilci, da so začeli z najnovejšo ofenzivo z namenom, odgovoriti na govoru predsednika Ronalda Reagana preteklo sredo zvečer na skupnem zasedanju zveznega kongresa.

Splošno mnenje ameriških vojaških analitikov je, da gverilci napredujejo in da el salvadorska vojska jim ni kos. Vojaki niso bojevitni in imajo slabe poveljnike, menijo v Pentagonu. Druga težava za Reaganovo administracijo je v tem, da so mnogi kongresniki proti nadaljnemu ameriškemu vmešavanju v el salvadorske zadeve in da nasprotujejo predsednikovu predlogu, naj bi ZDA poslale veliko več vojaške pomoči el salvadorski vladi.

Ameriški katoliški škofje zasedajo

CHICAGO, Ill. - Včeraj in danes so zbrani na rednem zasedanju ameriški katoliški škofje. Glavni predmet zasedanja je obravnava in odobritev posebnega pisma o miru, o katerem so škofje deljenega mnenja. Pismo zahteva kritizira oboroževalno tekmo, poziva ameriško in druge vlade, naj pospešujejo svoja prizadevanja v prid miru ter kritizira dosedanje ameriško politiko na področju jedrskega orožja.

George Shultz še vedno na Srednjem vzhodu

BEJRUT, Li. - Državni tajnik ZDA George P. Shultz se še vedno mudi na Srednjem vzhodu, kjer skuša pospešiti pogajanja med Libanonom in Izraelom glede umika izraelskih vojaških enot, nastanjenih v Libanonu. Včeraj je bil Shultz v Jeruzalemu, danes se je pa vrnil v Bejrut.

Preteklo nedeljo so neznanci dvakrat streljali na rezidenco ameriškega poslanika v Libanonu Roberta S. Dillona z raketama kitajskega izvora. V bližini je tudi rezidenca Shultza. Kateri gverilski skupina naj bi bila odgovorna za poskus atentata, ni znano. Shultz je dejal, da bo nadaljeval s svojimi prizadevanji v prid sporazuma med Libanonom in Izraelom.

Opazovalci razmer v libanonskem glavnem mestu soglašajo, da bodo ameriški diplomati in tudi vojaki postali vedno pogostejše tarče raznih skrajno usmerjenih skupin, aktivnih v Libanonu.

Norvežani napadajo neznano podmornico

STAVANGER, Nor. - Norveška mornarica že od pretekle srede zasleduje neko podmornico v vodah Skaaneviks fjorda. Norvežani želijo prisiliti podmornico, ki je najbrž iz Sovjetske zveze ali druge države varšavskega pakta, da se pokaže. Ker tega podmornica noče storiti, so Norvežani večkrat streljali proti podmornici s posebnimi protipodmorničnimi raketami domače izdelave Tern. Norveški mornarji so opazili lužo nafte na morju v bližini kraja, ker so s posebnimi napravami ugotovili navzočnost podmornice, a ne vedo, ali je nafta iz podmornice.

Gospodarske razmere v ZDA gredo na bolje

WASHINGTON, D.C. - Podatki o ameriškem gospodarstvu, ki jih zbira zvezna vlada, potrjujejo, da so se ekonomske razmere v zadnjih mesecih res obrnile na bolje. Kot kaže, je inflacija vsaj začasno premagana, obrestne mere so na najnižji ravni v zadnjih letih, storilnost dela je zopet začela napredovati, newyorška in druge borze so pa na najvišjih ravni v zgodovini. V Reaganovi administraciji sedaj trdijo, da ni mogoče govoriti več o gospodarskem zastoju v ZDA, čeprav razmere še niso tako ugodne, kot bi morale biti.

Kljub nedavni oživitvi gospodarstva, je število tistih Amerikancev, ki želijo zaposlitev in je ne morejo dobiti, še vedno na izredno visoki ravni. Gospodarstveniki, tako privatni kot vladni, soglašajo, da mnogi delavci, odpušteni iz službe tekom ekonomske recesije, ne morejo pričakovati, da bodo dobili svoja delovna mesta nazaj. Edina možnost za take osebe, menijo, je, da se usposablajo za nove poklice, kjer so delovna mesta prosta. Za mlajše osebe je to sicer možna alternativa, za starejše delavce, ki še niso upravičeni do Social Security in drugih pokojnin, pa bo veliko težje.

Clevelanda in okolice

Materinski proslavi slovenskih šol—

Slovenska šola pri Sv. Vidu prireja v soboto, 7. maja, ob sedmi uri zvečer v farni dvorani Materinsko proslavo. Učenci in učenke Slovenske šole pri Sv. Vidu pod vodstvom svojih učiteljic pripravljajo lep spored. Vsi vljudno vabljeni!

Po prireditvi bo na razpolago kava in bobi.

Slovenska šola pri Mariji Vnebovzeti vabi k Materinski proslavi, ki bo na Materinski dan, 8. maja, ob 3. uri popoldne v šolski dvorani. Poleg deklamacij, bodo učenci podali igrice «V boj za mamico».

Materinski dan oglašuje—

V petkovi Ameriški Domovini bo več Materinski dan oglasov. Lepo vas prosimo, da bi kupovali pri teh trgovcih in jim tudi povedali, da ste videli njihov oglas v našem listu.

Zmagovalci—

Preteklo soboto in nedeljo se je vršilo 37. letno ADZ kegljaško tekmovanje na Painesville kegljišču v Painesvillu. Zmagovalna ekipa je bila Ed Grum Insurance (3046), drugi zmagovalci so bili Charles Panchur in John Petrič (1317), Cy Traven (735), ženska ekipa «Friends» (2857), JoAnn Lampa in Jan Rogel (1232) ter Alberta Jarc (662).

Spominski dar—

Mary J. Minge (Kranjc), Dunnellon, Fla., je darovala \$10 v tiskovni sklad Ameriške Domovine v spomin na pok. Franka Petkovška in Cecilijo Šubel. Hvala lepa!

«Jaz zmorem»—

«Jaz zmorem» (I can cope) se imenuje program za vzgojo pomoči in osebne rasti bolnikov, ki bolujejo na raku, in njihovih družin. Program organizira American Cancer Society in krajevne bolnišnice. Za več pojasnil v tej važi zadevi, pokličite tel. 241-1177.

Važno—

Oprostitveni zemljiški davek, po katerem so deležni znižanih davkov tisti, ki izpolnijo sledeče pogoje, je sedaj v veljavi: prosilec mora biti vsaj 65 let star v teku tega leta ali stalno onesposobljen za delo; mora biti lastnik in živeti v hiši, za katero prosi, da bi mu znižali davke; njegovi dohodki niso smeli biti višji ob 15.000 dolarjev v letu 1982. Prošnjo morate narediti do 6. junija 1983. Za pojasnila lahko pokličete urad okrajnega avditorja Tim McCormacka na tel. št. 443-7050. Do znižanih davkov ne boste upravičeni, ako ne boste sami vložili prošnje!

Rojstni dan—

V ponedeljek, 2. maja, je praznovala svoj 88. rojstni dan ga. Angela Slemc. Da bi jo Bog ohranil v sreči in veselju še na mnoga leta, ji želi njen mož Franc z družino in vsi njeni prijatelji in znanci!

Odličen uspeh—

Nastopa Slovenskega folklornega inštituta v Ohij-skem gledališču preteklo soboto in nedeljo sta odlično uspela. Spored plesov je bil lepo izbran, program je bil pester, obisk pa zelo dober. Vsaj v nedeljo so pa očitno prevladovali Slovenci. Čestitke inštitutu, plesalcem in voditeljici ge. Edi Vovk Pušl za dobro in Slovencem v čast opravljeno delo!

Lepo praznovanje—

Preteklo soboto zvečer v Slovenskem domu na Holmes Ave. je Slovenian National Art Guild obhajal 10. obletnico ustanovitve z večerjo, programom in plesom. Obisk je bil kar dober, slavnostni govornik pa je bil dr. Karl Bonutti.

Skupno sv. obhajilo—

Prihodnjo nedeljo, 8. maja, pri sv. maši ob 8. zjutraj bo imelo Društvo Najsv. Imena pri Sv. Vidu skupno sv. obhajilo. Takoj po maši bo zajtrk in sestanek, na katerem bodo volitve novih odbornikov. Vsi člani vabljeni, da se udeležijo tega važnega sestanka!

Sestanek—

Jutri ima Materinski klub pri Sv. Vidu svoj mesečni sestanek. Ob 5.30 pop. bo sv. maša po njihovem namenu in kronanje božje Matere. Takoj potem bo redni sestanek.

55. obletnica—

V soboto, 4. junija, zvečer, v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., bo American Slovene Club praznoval 55. obletnico svoje ustanovitve z večerjo, proin plesom, za katerega bo igral Jeff Pecon orkester. Vstopnice so že v prodaji in jih ima Eleanor Cerne Pavey (tel. 531-4445) ali pa jih lahko dobite v pisarni Ameriške Domovine na 6117 St. Clair Ave. Slavnostni večer organizirata Madeline Debevec (431-0628) in Sylvia Banko (481-7554).

VREME

Oblačno, vetrovno in deževno danes, posebno v dopoldanskem času. Najvišja temperatura okoli 70 F. Spremenljivo oblačno jutri, zopet z možnostjo nekaj dežja. Najvišja temperatura okoli 66 F. V četrtek bo deloma sončno z najvišjo temperaturo v 60-ih.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — 431-0628 — Cleveland OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-680X)

James V. Debevec — Publisher
Dr. Rudolph M. Susel — Editor

Published Tuesdays and Fridays except first two weeks
in July and one week after Christmas

NAROČNINA:

Združine države:

\$28.00 na leto; \$14.00 za pol leta; \$8.00 za mesece
Kanada in dežele izven Združenih dežav:
\$40.00 na leto; \$25.00 za pol leta; \$15.00 za 3 mesece
Petkova izdaja; \$15.00 na leto; Kanada in dežele izven
Združenih dežav; \$20.00 na leto.

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$28.00 per year; \$14.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
\$40.00 per year; \$25.00 for 6 months; \$15.00 for 3 months
Fridays only: \$15.00 per year — Canada and Foreign \$20

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

No. 34

Tuesday, May 3, 1983

Tovariš Tihonov v Beogradu

V Sovjetski zvezi ministrski predsednik (premier) ni najvišja in zadnja izvršna oblast v državi, kot to vidimo v takoimenovanih predsedniških sistemih, kakršen je ameriški (ZDA), katerega menda posnemajo skoraj vse druge države na ameriškem kontinentu in kjer je predsednik države obenem tudi premier. Podobno kot v predsedniških republikah imajo vlade v rokah vso oblast v tistih državah, ki sicer imajo ločeno predsednika republike (ali ustavnega vladarja) in predsednika vlade, a nima prvi nobene besede pri izvajanju državnih poslov (npr. v Angliji, Zahodni Nemčiji, Italiji, Indiji itd.).

Sovjetska zveza kakor tudi drugi komunistični sistemi imajo vpeljan ta drugi sistem s predsednikom republike kot figuro suverena, in od njega neodvisno vlado, katera pa nima najvišje oblasti. Kajti najvišja in odločilna moč je utelešena v šefu (generalnem tajniku) komunistične partije. Ta usmerja in določa državno politiko znotraj in izven države, premier in njegova vlada je le izvršni organ partijske politike, katero diktatorsko predpisuje tajnik partije. Tak sistem so imeli v Titovi dobi tudi v Jugoslaviji. Broz ni bil ministrski predsednik, bil pa je ves čas šef partije in predsednik države, kot je bil v zadnjih letih življenja tudi Leonid Brežnjev v Sovjetiji.

V komunističnih državah torej leži vrhovna oblast v rokah šefa partije, ministrski predsednik je le izvrševalec njegovih navodil in odredb. Izjemo smo doživeli v našem času za vladanja Nikite Hruščova, kateremu je uspelo v svojih rokah združiti i predsedstvo vlade i vrhovno vodstvo partije. Zato pa je rajni Nikita bil tako prešeren, ošaben in predrzen, da je hotel atomske misile proti Ameriki vsaditi na Kubi, pa je to nakano z drzno riskantno akcijo preprečil predsednik Kennedy.

Sedanji prvi minister v Sovjetiji nima moči, kakor jo je imel Hruščov, ko je l. 1955 šel v Canosso, prišel v Beograd in ponudil Titu spravo in sodelovanje. Vendar je Tihonova misija v Beogradu, ki jo je nedavno opravil v jugoslovanski prestolici, kljub temu zelo pomembna in marsikaj pove. Saj ne more biti dvoma, da je prispel po nalogu svojega mojstra Jurija Andropova kot najvišji eksekutivni šef sovjetske države. Da ni poslal tja svojega zunanega ministra Gromika že samo na sebi mnogo pove. Pa nekoliko preglejmo kriterije njegovega obiska!

Poročila iz Jugoslavije, zlasti one številnih nemških časnikarjev s stalnim opazovanjem razmer in rednim obveščanjem o položaju, vedo v zadnjem času čisto jasno povedati, da se iz težke gospodarske krize v deželi razvija bolj nevarna politična kriza in da ni vodilne osebnosti v partiji, ki bi imela dovolj avtoritete, poguma in moči ta razvoj ustaviti. Izkazuje se vedno bolj, kaj je za komunistično stabilnost pomenil - diktator Tito. Kolektivno vodstvo, tako v predsedstvu federalne republike kot v vodstvu partije same, z vsakoletnim menjavanjem vrhovnega predstavnika nikakor ne more nadomestiti močne in stalne avtoritete, kot je bil Tito. Zato polagoma, a vztrajno vse leze 'iz lima'.

Česar dolga leta poprej ni bilo javno slišati, se je sedaj skoraj redno začelo pojavljati: v javnosti krožijo vesti, da je sedanjih težav krivo vodstvo na vrhu. Začela se je podirati udomačena doktrina, da je za poraze in pogreške odgovorna vsa družba, torej kolektivna odgovornost in zatorej ni mogoče poklicati na odgovor posameznih vodilnih komunistov. Utrjuje se med ljudstvom prepričanje, da tako ne more iti naprej, da se morajo poklicati na odgovor ljudje na vodilnih mestih in biti za svoje napake obsojeni. V te akcije so vodilno zapleteni tudi tisti, katerih

(dalje na str. 4)

Spominski dan

CLEVELAND, O. - V najlepšem mesecu, ko vsa božja narava cvete in se veseli novega življenja, se je pred 38 leti razširilo dvojno največje gorje v zgodovini našega slovenskega naroda. Nesrečen konec vojske in revolucije je po dogovoru zaveznikov prepustil našo domovino komunistični diktaturi in tja vrnil preko 12,000 domobrancev in četnikov, ki so se bili s civilnim prebivalstvom vred med 5. in 8. majem 1945 umaknili preko meje na Koroško.

Vsi, ki smo preživeli vojno in komunistično revolucijo ter našli po letih begunstva svoj življenjski prostor kjerkoli v svetu, smo dosmrtno dolžni tistim, katerim je komunistična roka pretrgala nit življenja.

Dolgujemo jim priznanje, hlabrosti, dolgujemo jim priznanje zvestobe do naših skupnih načel, dolžni smo jim ohranjati neoskrunjen, hvaležnosti in ljubezni poln spomin. Njihova trupla so že strohnela v zakritih grobovih, kamor ni mogla ljubeča roka postaviti križa, ne položiti šopka rož ali prižgati lučke, živi pa so v naših srcih in to prav ob obletnicah, ki jih tudi javno praznujemo s spominskimi proslavami.

Društvo slovenskih protikomunističnih borcev, Cleveland, bo letos praznovalo spominski dan v nedeljo, 29. maja, s sv. mašo za vse žrtve vojne in komunistične revolucije ter nacističnega barbarstva. Sv. maša se bo darovala ob 11.30 uri dopoldne pri Lurški Materi božji na Chardon Rd.

Popoldne ob štirih pa bodo na pokopališču Vernih duš molitve za nje in za vse, ki na tem pokopališču čakajo vstajenje, med temi je sedaj že tudi ga. Marija Meglič, prej por. Mauser.

Lepo naprošamo vse, ki jih imajo, naj se v narodnih nošah udeležijo sv. maše in s tem povzdignejo slovesnost.

S svojo udeležbo pri spominski svečanosti, bomo izpričali ljubezen in spoštovanje do vseh padlih, pa tudi svojo zvestobo tistim načelom, zavoljo katerih je bil nad našim narodom izvršen zločin bratomorstva, in zavoljo katerih smo zapustili svojo domovino in se raztresli po

Vabljeni na veseli večer

FAIRFIELD, Conn. - V soboto, 14. maja 1983, se pripelje v cerkveno dvorano pri Sv. Križu na Tahmore Drive v Fairfieldu, Conn. 17-članska skupina iz Toronta, Kanada. Podali bodo opereto «Angel z avtom». Skupino vodi g. V. Čekuta, nastopili bodo v pesmi in plesu.

Vljudno vabimo vse, ki ste slovensko-evropske korenine, da si ogrejete hladna srca in skupno zaživite plemenito življenje!

CHICAGO

Materinska proslava

v soboto, 14. maja 1983,
v svetoštetfanski dvorani ob 7.30 zvečer

SPORED:

Deklamacije materam — nastop vseh šolskih otrok: Jože Rus

Plesna skupina najmlajših (SARC): Barbara Remec

Pevska zbor slovenske šole: dr. Lojze Arko in Nandi Puc

Mladinska godba: dr. p. Vendelin Špendov

Zbor «Slovenska pesem» Chicago-Joliet:

dr. p. Vendelin Špendov

Vstopnina: \$5.00 za družino

\$3.00 posamezniki

Po programu servirano okrepčilo: mladinci

Materinska proslava za l. 1983 ne bo v Lemontu, pač pa zaradi obširnega in pestrega sporeda v veliki dvorani pri Sv. Štefanu. Spored prireditve nam kaže, da bo ta proslava veliko priznanje slovenski materi. Slovenski šoli so se pridružili mali plesalci Slovensko-ameriškega radio kluba in znani naš zbor «Slovenska pesem». Vsakoletnega spomladanskega

koncerta tega zbora letos ne bomo slišali, ker se bo pridružil in nastopil na materinski proslavi.

Imeli bomo torej zelo lep večer. V spomin na lastno mater pridimo na proslavo in napolnimo dvorano. Pripravljenci prireditve prosijo matere samo za pecivo: kuhinjo in za postrežbo bodo poskrbeli fantje in dekleta.

Ana Gaber

Romanje v Lemont

CLEVELAND, O. - V seznamu letošnjih romanj, objavljenem v mesečniku Ave Maria, je tudi Vseslovensko romanje na ameriško Brezje v Lemont. Kot že več let, tako tudi letos vodi to romanje, ki bo 2. in 3. julija, Slomškov krožek iz Clevelanda.

Vprašanje, zakaj?

Nobena ura ni tako natančna, da je ne bi bilo treba od časa do časa čistiti in uravnati. Tudi človek ne živi tako vzorno, tako Bogu po volji, da ne bi bil potreben prenove, novih spodbud, novega poleta nove pomladi. Prav to nam hoče romanje dati, pokazati sodobno obliko verovanja, poživeti medsebojno ljubezen,

vseh zemljinah.

Slava mrtvim, a nikoli pozabljenim junakom in junakinjam!

Odbor DSPB
Cleveland

utrditi ljubezen do Boga, uvrednotiti zakrament in sporočiti, da bi bili veseli kristjani.

Na poti v Lemont se bomo najprvo ustavili pri Sv. Štefanu v Chicagu, kjer je p. Vendelin Špendov za župnika ter tudi vodja odličnega zbora «Slovenska pesem». Po ogledu cerkve, dvorane in okolice, nadaljujemo pot v Lemont.

Živimo ponovno v časih negotovosti. Nobenega vidika ni, kako se bo to razvzljalo. Slutnja, da se bo nekaj strašnega pričelo, nas družijo, da iščemo rešitev v spreobrnjenju življenja in pomoči od zgoraj. V to spokorno pot je tudi namen letošnjega romanja v Lemont.

Naročen imamo samo en avtobus, zato vas prosimo, da, ako nameravate potovati z nami, se čim prej prijavite. Tako bo vodstvo romanja vedelo, kako naj ravna, posebno, če bo treba naročiti še drug avtobus.

Vožnja, hrana in prenočišče bodo vse skupaj \$67. Prijave sprejemajo sledeči:

Janez Prosen (486-2394)

Lojze Bajc (486-3515)

Julka Smole (391-6547)

Vinko Rozman (881-2852)

John Petrič (481-3762)

(481-3465-brivnica)

Slomškov krožek

Sporočajte osebne in krajevne novice!

Odbor

Iz newyorške prosvete

Ura

Tretjo nedeljo v marcu smo bili newyorški prosvetarji prepričani, da je končno nastopila pomlad. O, kako smo se zmotili! Od takrat do danes, ko to pišem, smo imeli vse samo pomladi ne. Ta mesec smo že 15. dan prekoračili po padavinah vse aprilske rekorde. Do danes je padlo čez 30 inč dežja, samo v aprilu več kot 11 inč. Včeraj smo imeli celo zimski vihar s snegom, danes pa zopet dežuje. Prav je imel pravzaprav samo Brooklynški Jože, ki je zapisal, da v New Yorku sije sonce prav gotovo na tretjo nedeljo. In bilo je tako! Zato pa je dan prej, v soboto, lilo cel dan kakor iz škafa.

Bal sem se, da «Zvonovci» ne bodo mogli priti. Spomnil sem se, kako so se pripravljali na Cvetno nedeljo, da pridejo v New York po Babnikove butarice, pa so morali zaradi viharnih naličev ostati doma. Na srečo je prišel mladi čarovnik iz Vermonta v New York že v petek. Tako sem bil za eno točko sporeda siguren. Kaj pa «Zvonovci?» Kdo ve! Na hitro sem pripravil rezervni spored in tiho upal, da ga ne bom potreboval...

V nedeljo zjutraj me je zbudilo sonce, ki je po več dnevih pokukalo z vzhoda v mojo sobo. Tekel sem k oknu, dvignil zastor in od veselja skoraj jokal.

Sonce...sonce...nebo brez oblakov. Bog se nas je usmilil! Pa ne samo nas! Usmilil se je milijonov, ki letos že tako željno čakajo pomladi, sonce, jasno nebo.

Lepo vreme je izvabilo prosvetarje iz svojih domov. Po maši so napolnili dvorano. Vsi so bili pomladansko razpoloženi - malo prezgodaj, kakor smo videli - veseli, nasmejani in toliko so si imeli povedati, da smo komaj napravili mir in začeli s sporedom.

To pot smo Newyorčani samo gledali, poslušali in uživali. Nastopili so samo gosti: pevski zbor «Zvon» iz Connecticuta in 15-letni čarovnik Tomo Juvan iz Vermonta. Pokazali smo jim, kako jih imamo radi že pred nastopom, ko smo jih pozdravili z burnim aplavzom. Mi nismo, kakor tisti Italijani, ki so v Milanski Scali izžvižgali najbolj popularnega Newyorčana, tenorista Luciana Pavarottija. Izžvižgali so ga, ker mu zavidajo njegove uspehe in popularnost po svetu. Mi se pa veselimo uspehov in popularnosti naših gostov in jim to tudi pokažemo.

Vse vrste slabosti imamo. Nič ne tajimo. Imamo pa nekaj dobrih lastnosti, ki nam jih vsak obiskovalec zavida. Ne prepričamo se in sektaštva ne poznamo. Vsi smo eno! Celo norca se delamo drug iz drugega in pri tem uživamo. Goste vedno lepo sprejememo in če v nas utrjujejo našo slovensko zavest in ljubezen

do slovenskih tradicij, kakor to delajo Zvonovci, kadarkoli nas obiščejo, potem jih obožujemo. Zvonovci, nikdar vam ne morem prav povedati, kako vas imamo radi. Naša iskrena in gorka želja je, da bi še dolgo odmevala vaša pesem po ameriškem vzhodu in da bi čim večkrat prišli med nas. To velja tudi za mladega čarovnika iz Zelene gore.

V prvem delu sporeda so «Zvonovci» zapeli sledeče pesmi: Žabe, Pod rožnato planino, Pastirček, in Tam, kjer visoke so planine. Bilo jih je samo šest. Jože Us je umrl, Kompare pa ni mogel priti. A, peli so, da je grmelo po dvorani. Ljudje so bili presenečeni. En prosvetar je rekel: «Od hudiča so tile fantje, čim manj jih je, boljše pojajo!»

Nato je nastopil čarovnik Juvan.

Četrto ure nas je zabaval s svojimi triki. Gledalci so ga občudovali in se mu od srca smejali. Mladi fantje so tekmovali, kdo mu bo pomagal, kadar je potreboval pomočnika. Splošna sodba je bila, da je bil zelo dober, in

želja, da kmalu zopet pride. Enemu, ki ga je posebno hvalil, sem povedal: «Saj ni čudno, da je dober; več knjig ima iz čarovništva, kakor sem jih imel jaz iz prava, pa sem položil doktorat!» Oba sva se smejala.

Nato so zopet nastopili Zvonovci.

Zapeli so sledeče pesmi: Sem se rajtal ženiti, Kaj bi te vprašal, Zelenica, in Vinska.

Bili so še boljši kot v prvem delu. Med nastopom čarovnika so si omočili suha grla z dobrim kalifornijskim vinom. Ta je pomagal, da so dali iz sebe vse, kar so premogli.

Mi bi jih še kar poslušali. To so seveda videli. Ko so se lepo najedli in malo popili, so stopili v krog. Njim so se pridružili newyorški pevci in so peli sebi v zabavo nam pa v veselje.

Hvala Zvonovcem, mlademu čarovniku in vsem, ki ste poskrbeli za našo dušno, Babnikovim pa za našo telesno hrano! Babnik pravi, da prazna vreča ne stoji pokonci, zato je vse lepo nakrmil.

Dr. Zdravko Kalan

Zasedanje neuvršenih držav

Gorica, It. — Od 7. do 11. marca je potekalo v indijski prestolnici New Delhiju vrhunsko zasedanje neuvršenih držav. Udeležilo se ga je 99 polnopravnih članic in nekaj gostov in opazovalcev. Med temi je bil tudi Vatikan.

Uvodni govor je imel kubanski diktator Fidel Castro, ki je bil zadnja tri leta predsednik tega gibanja. Predlagal je, naj bi ga za naslednja tri leta nasledila predsednica indijske vlade Indira Gandhi, kar je bilo soglasno sprejeto.

Castro je v svojem dveurnem govoru videl samo enega krivca: severnoameriški imperializem. Govoril je o kolonializmu, neokolonializmu, rasnem razločevanju, a Sov. zvezo je zaradi vmešavanja v Afganistan pustil lepo pri miru, saj je prav on pred tremi leti v Havani vsilil prisotnim izjavo, da je "Sovjetska zveza naravni zaveznik vseh neuvršenih".

Govor Indire Gandhi je bil veliko bolj izčrpen, a ne predolg. Podala je poglobljeno analizo položaja v svetu, ne da bi krivce iskala le na eni strani. Govorec o odkritih in prikritih intervencijah širom po svetu je nedvoumno pribila: nobene ni mogoče sprejeti, nobene odobriti.

Skoro vsi predstavniki neuvršenih so tudi govorili na zasedanju. Na splošno so se zavzemali za mir in pravičnejše odnose med državami in narodi.

Veliko se je govorilo o vojni med Irakom in Iranom, ki sta obe neuvršeni državi, prav tako o Kampučiji. Zaradi nasprotovanja Sovjetski zvezi naklonjenih članic gibanja je ostal njen sedež nezaseden, ker večina ni hotela priznati od viet-

namske strani vsiljenega kampučijskega predstavnika.

Mnogo se je govorilo zoper politiko ZDA, malo zoper Sovjetsko zvezo. V tem je bil izjema zastopnik južnoazijske države Malezije, ki je poudaril, da neuvrščene države ob vojaških intervencijah v Afganistanu, Kampučiji in Libanonu ne bi smele zgolj skomigniti z rameni, ampak napadalce obsoditi in storiti vse, da se to popravi.

Za Kampučijo je dejal, da je jasno, da tamkajšnje ljudstvo ne podpira sedanjega režima, saj bi se drugače vietnamskim četam tam ne bilo treba zadrževati že leta dolgo. Isto velja za sovjetske zasedbene čete v Afganistanu. Tako prijatelji Sovjetske zveze kot ostali svet bi jo bolj spoštovali, če bi umaknila svoje čete in Afganistancem dovolila, da sami odločajo o svoji usodi.

Na koncu je bil sprejet zaključni dokument, ki ima dva dela: gospodarskega in političnega. V ekonomskem je zapisana ugotovitev, da znaša sedanja skupna zadolžitev držav v razvoju 600 milijard dolarjev, njihove rezerve pa so konec leta 1981 znašale komaj 100 milijard dolarjev. Na drugi strani pa znašajo stroški za oboroževanje v svetu okrog 620 milijard dolarjev, atomski spopad pa bi samo v Evropi na 670 milijonov prebivalcev zahteval takoj okrog 170 milijonov mrtvih, 150 pa bi ostalo neozdravljivo prizadetih.

V političnem delu dokumenta so izražena stališča neuvršenih do vseh važnejših mednarodnih kriznih središč, pri čemer pa ni bilo doseženo soglasje glede iransko-iraškega spopada.

Nova knjiga o slovenskem jeziku

Lencek, Rado L. *The Structure and History of the Slovene Language*. Columbus, Ohio: Slavica, 1982. 365 pp., 21 Figures, 21 Tables. U.S. \$19.95.

"Slavica Publishers, Inc.," največja založnica ameriških slavističnih publikacij, je izdala monografijo *Struktura in zgodovina slovenskega jezika*, ki jo je napisal dr. Rado L. Lenček, redni profesor na Kolumbijski univerzi v New Yorku.

Knjiga, ki obsega 365 strani, predstavlja vsestransko in izčrpno slovenski jezik v njegovi sinhroniji in diahroniji in polni bibliografski dokumentaciji.

Študija je bogato dokumentirana: 21 zemljevidov v njej prvič predstavlja najvažnejše akcentološke in glasoslovne izoglose ozemlja slovenskega jezika.

Naslovi poglavij in njihov obseg najlepše govore o obsegu in vsebini nove lingvistične študije:

Uvod (strani 15-26): Slovenski jezik; Ozemlje slovenskega jezika; Slovenci in slovenščina; Sodobni knjižni jezik. Zgodovinsko ozadje (strani 27-45): Naselitev Slovencev v Vzhodnih Alpah; Oblikovanje slovenskega jezika; Periodizacija razvoja slovenskega jezika. Slovenski jezik med drugimi slovanskimi jeziki in dialekti (strani 46-75): Značilnosti slovenščine; Slovenščina in sodobna ruščina; Slovenščina in sodobna srbohrvaščina; Vzhodnoalpskoslovanščina in zahodni slovanski dialekti; Slovenščina in Kajkavščina; Slovenščina in Čakavščina; Genetični odnosi med slovenščino, kajkavskim in čakavskim dialektom. Zgodovina slovenskega jezika (strani 76-132): Staroslovanska osnova; Prvi razvojni premiki v alpski slovenščini; Razvoj slovenščine; 100-1500; Razvoj slovenščine; 1500-1800; Sinoptični pregled razvoja slovenskega jezika.

Dialektalizacija slovenskega jezika (strani 133-157). Oris strukture sodobne knjižne slovenščine (strani 158-250). Zgodovina sodobne knjižne slovenščine in njeni sociolingvistični problemi (str. 251-293). Dva

Iranci so zahtevali jasno in odločno obsodbo Iraka, ki je dejanski napadalec, a prisotni si tega niso upali storiti in so le sprejeli poziv, naj pričneta z dogovarjanjem.

Soglasje tudi ni bilo doseženo, kje naj bi bil naslednji vrhunski sestanek. Ponudil se je Irak, ki bi bil moral biti gostitelj že letos, a so vsi raje sklenili odločitev odložiti na ministrsko konferenco neuvršenih, ki bo leta 1985 v Angoli.

K.G.

teksta sodobnega jezika (strani 294-306): Odlomek iz "Mojega življenja" Ivana Cankarja in prevoda Ernesta Hemingwayevega kratkega romana "Starec in morje", v ortografskem in fonemskem zapisu in angleškem tekstu. Bibliografska dokumentacija in Bibliografija (strani 307-351). Kazala (strani 351-365): Imensko; Besedno; Vsebinsko kazalo.

The Structure and History of the Slovene Language dr. Rada L. Lenčka je v slovenistični literaturi prva obdelava slovenskega jezika te vrste; napisana in objavljena v angleščini najdostojnejše predstavlja slovenski jezik v obdelavi ameriške slavistike.

Knjigo je mogoče naročiti na sledečem naslovu:

Slavica Publishers, Inc.
P.O. Box 14388
Columbus, OH 43214 USA
C.E.G. (Gospodarstvo)

Nevarnost za zobozdravnike

Najnovejše raziskave na stomatološki fakulteti univerze Pennsylvanije so pokazali, da je živo srebro, ki ga uporabljajo stomatologi, nevarno za njihovo zdravje. Strokovnjaki trdijo, da so sedanji predpisi o hranjenju živega srebra v zobozdravstvenih ambulantah nezadostni in da ta kovina ogroža živčni sistem ljudi, ki delajo v teh ambulantah.

Povprečno porabijo zobozdravniki po kilogram živega srebra na leto. Živosrebrna para povzroča nekatera obolenja posebno v slabo zračenih ambulantah. Ugotovili so, da pride do sprememb živčnega sistema kar pri 13 odstotkih pregledanih zobozdravnikov.

Bodoči tekmeč vesoljskemu taksiju

Japonska namerava izdelati vesoljsko vozilo, podobno ameriškemu vesoljskemu taksiju «Shuttle», ki bo lahko večkrat letelo v vesolje in nazaj na Zemljo, kjer bo pristajalo kot navadno letalo. Za razliko od ameriškega bo japonski vesoljski taksij lahko vzletel brez vzletnih raket, ker bo celotno količino potrebnega goriva nosil s seboj.

Predstavniki japonskega Inštituta za raziskovanje vesolja je povedal, da bo njihovo vesoljsko vozilo večje od ameriškega, vendar bo lahko nosilo pol manj koristnega tovora. Prve polete s človeško posadko je mogoče pričakovati čez 15 do 20 let, med nalogami pa omenjajo gradnjo medplanetarne postaje, laboratorijev in vesoljskih električnih central na sončno energijo.

Nadškof dr. Alojzij Šuštar čestital kardinalu Kuhariću

ZAGREB, Hr. - Dne 14. aprila so zaključili jugoslovanski škofje v tem mestu svoje redno spomladansko zasedanje, ki je trajalo 3 dni. Prvi dan je bil študijski dan, posvečen novemu Zakoniku cerkvenega prava, druga dva dni pa sta bila posvečena svetemu letu odnosno tekočim zadevam. Pri študijskem dnevu o cerkvenem pravu so bili ob škofih še nekateri strokovnjaki, med katerimi je bil od Slovencev prof. dr. Stanko Ojnik.

Po opravljenem delu, posvečenem novemu cerkvenemu pravu, se je začelo redno delo škofovske konference. Na začetku tega dela je bila kratka slovesnost, pri kateri je ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar kot podpredsednik jugoslovanske škofovske konference ob navzočnosti in v imenu vseh škofov čestital zagrebškemu nadškofu Franju Kuhariću ob njegovem imenovanju za kardinala. Večina škofov mu je že čestitala 27. februarja, ko je v zagrebški stolnici nastopil svojo službo, prav gotovo pa je primerno, je dejal nadškof Šuštar, da te čestitke ponovimo na 1. zasedanju jugoslovanske škofovske konference. Nato pa je nadaljeval:

«Ni odločilno vprašanje, ali vas je sveti oče Janez Pavel II. poklical v kardinalski kolegij najprej kot zagrebškega nadškofa in metropolita ali kot predstavnika vernega hrvaškega naroda doma in po svetu ali kot dolgoletnega predsednika jugoslovanske škofovske konference ali kot predstavnika vse katoliške Cerkve v Jugoslaviji, ki obsega različne narode, narodnosti, jezike in obrede, ali pa vas osebno kot duhovnika,

učitelja in pastirja svojih vernikov.

Nedvomno je, da ima vaše imenovanje tudi za našo škofovsko konferenco poseben pomen, in to za naše notranje cerkveno življenje, za položaj Cerkve v naši državi, za našo povezavo in sodelovanje v vesoljni Cerkvi in končno za vlogo naše škofovske konference v Evropi in v svetu. Zavedamo se, da so vam bile z imenovanjem za kardinala naložene nove naloge in nove odgovornosti. Prepričani pa smo tudi, da vam bo veliki Duhovnik Jezus Kristus po priprošnji božje Matere Marije in vaših in naših skupnih zavetnikov naklonil novih moči in vsej darov in sadov Svetega Duha. Vaši sobratje v škofovski službi smo pripravljene z vami sodelovati in vam pomagati pri izvrševanju vašega in našega skupnega poslanstva. Ker boste prav dan po sklepu našega zasedanja, v petek, 15. aprila, praznovali rojstni dan, vam še posebej želim veliko zdravih in dobrih let in še enkrat vsega božjega blagoslova.»

(Po ljubljanski «Družini», št. 17, 24. aprila 1983. Pripravil J.S.)

Kardinal Kuharić pride v Ljubljano

Na povabilo ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Alojzija Šuštarja, bo zagrebški nadškof kardinal Franjo Kuharić v sredo, 4. maja, obiskal Ljubljano. Zvečer bo vodil somaševanje v ljubljanski stolnici in obiskal nekatere cerkvene ustanove.

Tovariš Tihonov v Beogradu

(nadaljevanje z 2. str.)

uredniki in dopisniki ne čutijo več hudega pritiska od zgoraj, so se sprostili in so tu in tam ostro kritični do oblasti.

Tak razvoj je za vsako diktaturo nevaren, a ga ni več diktatorja z neomejeno avtoriteto, ki bi udaril z brezobzirno strogostjo, razvoj ustavil in omajani režim utrdil. Dogodki na Kosovu so grozeč signal, ki užiga nezadovoljstvo in odpor po drugih delih države, vsemu pa daje netivo zelo občutno pomanjkanje nujnih potrebščin in obupen gospodarski položaj. Omaljšanemu režimu je bilo treba močne injekcije. To je prinesel tovariš Tihonov, predsednik sovjetske vlade, odposlanec samega šefa Andropova. Prišel je zbegane jugoslovanske tovariše poučiti in potolažiti, naj se ne bojijo uporabljati ostre mere za ohranitev marksističnega režima in njegove oblasti, saj stoji za njimi Sovjetska zveza s vso svojo ogromno močjo. Naj le vodijo nevtralnopolitiko, ki jim prinaša milijardne podpore iz demokratskega Zahoda, pri tem pa vzdržujejo marksistično-komunistično linijo, saj je podpora svobodnega sveta po tej poti komunistični stvari samo v prid.

Sovjetska zveza žal ne more Jugoslaviji pomagati s pšenico, ali jedilnim oljem ali pralnimi praški, ker je sama v stiski glede teh nujnih življenjskih potrebščin, a zvišala bo nekoliko dobavo nafte, da se bodo ljudje lahko nekoli več prevažali po cestah, se s tem zamotili in pozabili na kritiko, čeprav bo v želodcu krulilo.

In bo spet vse dobro. Svet se bo vrtil naprej, Jugoslavija bo uganjala svojo 'neuvrščeno' komunistično politiko naprej, dokler ne napoči doba, ko bo komunizem zavladal na svetu. Nekako na ta način je Tihonov potolažil zbegane tovariše v Beogradu. Če bo tolažba kaj zalegla, je drugo vprašanje.

L.P.

Novi grobovi

Charles B. Tekautz

Na svojem domu v Eastlaku je umrl 40 let stari Charles B. Tekautz, oče Michelle in Christine, sin Max-a J. in že pok. Sophie, roj. Kuklinski, Tekautz, zaposlen zadnja leta kot varnostnik pri raznih podjetjih. Pred leti je bil pokojni orglar pri cerkvi sv. Pavla na Chardon Rd. Pogreb bo iz Grdinovega pogrebnega zavoda na 17010 Lake Shore Blvd. v četrtek, 5. maja, v cerkev sv. Pavla na Chardon Rd. ob 9.30 dopoldne, od tam na pokopališče Vernih duš. Na mrtvaškem odru bo jutri, v sredo, popoldne od 2. do 4. in zvečer od 7. do 9.

Joseph B. Mersek

V soboto, 30. aprila, popoldne je v Richmond Hts. splošni bolnišnici po kratki bolezi umrl 88 let stari Joseph B. Mersek s 1781 E. 238. ceste v Euclidu, rojen v Kobjeglavi, Slovenija, od koder je prišel v ZDA l. 1913, mož Victorie, roj. Semenas, oče Josepha A., Lea, Raymonda, Richarda in Davida, 9-krat stari oče, 1-krat prastari oče, brat Marije (Maribor, Slov.), Paule in Rose (Kalif.), gradbenik po poklicu, pokojni je ustanovil l. 1926 Joseph Mersek in sinovi Const. Co. in ostal pri tem podjetju vse do svoje upokojitve l. 1970, član Euclid Rifle kluba, Društva št. 142 SNPJ in Kluba slovenskih upokojencev v Euclidu. Pogreb bo iz Želetovega pogrebnega zavoda na E. 152. cesti jutri, v sredo, zjutraj ob 8.45, v cerkev sv. Felicite ob 9.30, od tam na pokopališče Vernih duš. Na mrtvaškem odru bo danes, v torek, popoldne od 2. do 4. in zvečer od 7. do 9.

Mary A. Retino

V nedeljo, 1. maja, zjutraj je v Slovenskem domu na Neff Rd. umrla 72 let stara Mary A. Retino, rojena Potocar, žena Johna A., gradbeni delavec v pokouju, hčerka Johna in Mary, roj. Slak, Potocar (oba že pok.), sestra že pok. Johna

in Williama, teta in prateta. Pogreb bo iz Grdinovega pogrebnega zavoda na 17010 Lake Shore Blvd. jutri, v sredo, v cerkev sv. Felicite ob 10.30 dopoldne, od tam na pokopališče Vernih duš. Na mrtvaškem odru bo danes, v torek, popoldne od 2. do 4. in zvečer od 7. do 9.

Jennie (Johana) Cvelbar

V soboto, 30. aprila, zjutraj je v Slovenskem domu za ostarele na Neff Rd. preminula znana pionirka neburške naselbine Jennie (Johana) Cvelbar, v starosti 91 let. Rojena v Nevburgu, je bila hčerka znane Andrejčeve družine Johna Novaka in Marije Kocevar. Andrejčeva družina (Novak) je bila med prvimi naseljenci v Nevburgu. Pokojna na bila med ustanoviteljicami fare sv. Lovrenca. Obiskovala je šolo pri Sv. Lovrencu. Bivala je na 9105 Prince Ave. vse do časa njenega odhoda v bolnico. Zadnjih par let je pokojna bolehala. Bila je vdova po pok. soprogu Johnu, ki je preminul l. 1950. Bila je ustanovna članica Društva sv. Ane št. 150 KSKJ in Slovenske ženske zveze št. 47. Zapušča sina Paula in hčer Jean Kallutz, 2 vnuka in enega pravnuka. Bratje John, Frank, Anton in Ignac ter sestre Antonia Niccolai, Rose Galop, Frances Miklaus in Mary Novak so vsi že pok. Pogreb je bil iz pogrebnega zavoda Ferfolia v torek, 3. maja, dopoldne ob 9.30, v cerkev sv. Lovrenca ob 10.

Apostolski pronuncij zopet v Beogradu

LJUBLJANA, Slov. -Apostolski pronuncij v SFR Jugoslaviji, nadškof Michele Cecchini se je vrnil iz Ljubljane v Beograd dne 19. aprila. Od 4. aprila je bil namreč na zdravljenju v Kliničnem centru v Ljubljani. V tem času sta ga pogosto obiskala ljubljanski nadškof Šuštar in škof Lenič.

MALI OGLASI

HOUSEKEEPER NEEDED
5 days a week. Toledo area. For information call 216-321-0866 and reverse the charges. Call from 9 to 4.

(34-37)

CUSTODIAN WANTED FOR ETHNIC HALL
4 ROOMS, UTILITIES PLUS SALARY. Call 481-5378 or 531-2281.

(x)

APT. FOR RENT
Groewood area - Ridpath
Totally remodeled, 2 bedroom, new appliances, bath & kitchen. \$325 per month, security and lease.

888-7029

(34-37)

KIRTLAND
Exclusive Silver Fox Estates. 3500 Sq. ft. Over 2 acres. Custom-built brick multi-level. Mammoth family room with fireplace. Oak kitchen cabinets. 4 bdrms, 3 full bathrooms. Unfinished basement. Only \$169,000. Call Lori Visnich.

951-0545

Century 21 Launderers
(33-35)

For Sale
Forces air furnace. 10,700 B.T.U. Still in box. Will deliver. \$700. Call 481-3768 after 6 p.m.

(34-37)

For Sale
Just Reduced
Beautiful single house on E. 76 St.

Drastically reduced, double on one lot. Good investment property.

Farm with house. 99 acres. Lenox Township.
CAMEO REALTY
261-3900
Ask for Branka Covic
(32-37)

NEEDED
Baby sitter-housekeeper, full time. We are looking for a conscientious and loving woman to care for our baby daughter in our home, located on Lake Shore Blvd. 39B bus line. Experience and references required. No smokers. Call 268-0560.

LAKESHORE, E. 152 ST., RIDPATH
2 bdrms. Everything new. \$325 per month. Security deposit and lease. Call 888-7029.

(30-33)

Let Your Life Insurance Work For You!

The American Mutual Life Association has a new concept which combines your life insurance with an exciting benefit program. This program includes low interest certificate loans, low interest mortgage loans, scholarships, social activities, and recreational facilities provided by the largest Slovenian Fraternal Association in Ohio. For further information, just complete and mail the coupon below.

American Mutual Life Association
19424 South Waterloo Road
Cleveland, OH 44119. Tel. 531-1900

My date of birth is.....

Name.....

Street.....

City.....State.....Zip.....

T.K. General Contractors
We do all carpentry, painting, wall covering, electrical, plumbing, carpeting, roofing and driveway jobs.

TONY KRISTAVNIK, Owner
831-6430
(X)

Kanadska Domovina

Iz slovenskega Toronta

V SVETEM LETU SMO

Papež Janez Pavel II. je pozval vernike, naj slovesno obhajajo 1950-letnico Kristusove smrti na križu, 1950-letnico odrešenja. Zato je proglasil sveto leto, ki se je začelo 25. marca 1983. Sv. oče poziva ljudi na kolena. Na kolenih naj bi v ponižnosti priznali svojo grešnost in naj s pogledom na križ molili bi s kesanje. Samo na ta način se bodo rešili za srečno večnost. Spovedi hoče sv. oče dati ponovno tisto mesto, ki ji pripada. Kakor je grešnost stalna spremljevalka ljudi, tako naj bi bila spoved njihova stalna očiščevalka. Cilj pa je samo eden: da se čim več ljudi reši za srečno večnost.

Na prvi pogled bi človek mislil, da ima sveto leto pomen samo za drugi svet, za življenje po smrti. Pa ni tako. Božja ekonomija je samo ena. Ta usmerja ljudi v srečo. Res je, da bo ta popolna samo na onem svetu. A kdor življenje tukaj tako uravnava, da večne sreče tam ne bo izgubil, bo že na tem svetu ustvarjal okoli sebe razmere miroljubnosti, dobrotljivosti, ljubeznivosti, razmere, kjer bo resnica prevladovala, kjer bosta odpuščanje in pravičnost doma. Če bi tako delali vsi, ki poznajo Odrešenika in

njegovo odrešenijsko smrt pred 1950 leti, bi na svetu bilo gotovo manj revolucij, manj ubojev, manj tatvin, manj oderuštva, korupcij in goljufij. Iz spovednic navadno ne prihajajo razbojniki in pokvarenjaki. Čim bolj pa so spovednice prazne in zapuščene, tem bolj na svetu narašča kriminal, nemir, negotovost, nered in izginja sreča iz ljudi.

Če se bo torej sv. očetu posrečilo poboljšati veliko, veliko ljudi s pomočjo spovednice, se mu bo posrečilo rešiti jih za večno srečo in se mu bo tudi posrečilo pomiriti in poboljšati ta svet. Kadar bo dobrih in v spovednicah prerojenih katoličanov toliko, kot je brezbožnikov, tedaj bo svet rešen pred rdečo zverjo. (Tako je mislil še za življenja znani pater Pij.)

Torej ima to sveto leto tudi za ta svet svojo rešiteljsko vlogo. Za reševanje njegovih zamotanih problemov ima večjo važnost kot vse mednarodne ustanove, konference, oboroževanje, protesti ipd. Svet bodo rešili samo ljudje na kolenih s skesanim pogledom uprtim na križ.

PM

Knjige Goriške Mohorjeve družbe

Goriška Mohorjeva družba je zopet poslala svojim udom dragocen knjižni dar. Priznati je treba, da ga od leta do leta težje pričakujemo. Zanimiv je Koledar s svojo kroniko iz preteklosti in sedanjosti in s svojimi literarnimi prispevki. Zelo privlačen je koledarski del, ki letos poleg koledarja in godov svetnikov prinaša grbe slovenskih mest, vremenske in lunine spremembe ter nedeljске evangelije. Neprecenljive vrednosti je biografski leksikon; letošnji je 8. snopič od Kacina do Križnarja. Za družine zelo primerna knjiga je slikanica «Rojstvo v Betlehemu».

Ne mislim pisati ocene tega knjižnega daru. Ustavil bi se rad samo pri četrti knjigi, ki ima naslov «Janez Madon» in je posvečena slovanskemu papežu Janezu Pavlu II. in slovanskim misijonarjem. Obsega 450 strani. Napisal jo je Ludvik Ceglar, duhovnik ljubljanske nadškofije v Sao Roque-Sao Paulo, Brazil.

Janez Madon, oče Serafin Goriški, kapucin in misijonar, do sedaj med Slovenci nič poznan, je kar naenkrat zrastle pred nami kot velikan, velikan dela, ponižnosti, pokorščine in gorečnosti za duše. Pisatelj je zbral obilico dokumentov na dveh kontinentih in s tem rešil

pozabe tega velikega moža slovenske krvi, ki je bil rojen na dan sv. Križa 29. maja 1829 in je mati ob njegovem rojstvu jokala. Ko so jo vprašali, zakaj joče, jim je preroško odgovorila: «Zato, ker se je otrok rodil na dan sv. Križa in bo moral iti po svetu in bo trpel kot Kristus.» Kako resnična je bila napoved!

Knjiga o tem možu, očetu Serafinu Goriškem, bi moral brati vsak zaveden Slovenec. S svojim delom in bogoljubnim življenjem je delal čast Slovencem, Cerkvi in Braziliji. Ob branju človeku prihaja na misel podobnost med očetom Serafinom Goriškim in med škofom Friderikom Barago. Kar je ta za Indijance in Ameriko, je Janez Madon za Indijance in Brazilijo. Oba sta pa zgled sodobnikom, zgled goreče delavnosti za bližnjega, goreče ljubezni do Boga in duš. Oba sta se do onemoglosti razdajala za tvorni in duhovni dobrobit Indijancev, ki sta jih iskala po gozdovih in jih vabila v civilizacijo in k Bogu.

Pri očetu Serafinu Goriškem še ena lastnost vstaja pred očmi. Tako zelo je bil pred očmi sveta, bil cesarski uradnik, znan in priznan misijonar, a je ostal skromen in ponižen. Popolnoma je

zanikal samega sebe. Zase ni iskal ne udobja, ne počitka, ne tolažbe razen pri Bogu, ne slave in priznanja. Svoje dohodke je razdal za misijon. O sebi ni govoril, ne pisal. To delo je opravil božji zapisnikar v knjigi življenja, ki se nam bo odprla šele na sodni dan.

Knjigi želimo, da bi vzbudila veliko zanimanja in bi našla celo koga, ki bi želel stopiti na pota, ki jih je hodil Janez Madon. Zlasti pa, da bi na podlagi zbranega materiala prišlo do novih obdelav tega slovenskega velemissijonarja. Mogoče bo pa kdaj tudi oče Serafin Goriški naš svetniški kandidat! Bog daj! Potrebujemo ga Slovenci, potrebuje ga Brazilija.

Zahvala in priznanje pisatelju č.g. L. Ceglarju in pa GMD, da je knjigo izdala in založila ter jo poslala med ljudi. Mohorjevi družbi v Gorici je res treba čestitati, ker nam pošlje vsako leto kaj novega, izvirnega, za res lepega. Da bi vztrajali!

Por.

Umori nerojenih otrok

Trenutno je v Kanadi na pohodu smrtna nevarnost za še nerojene otroke in sicer v osebi dr. H. Morgentalerja, ki hoče ustanoviti nove klinike za odpravo plodu. Na vrsti sta Toronto in Winnipeg. V Torontu se izvaja pritisk na zdravstvenega ministra Larry Grossmana, da bi klinike ne dovolil. Bila je že organizirana kampanja, da bi njegovo odklonilno stališče podprla. A je nevarnost, da bo klonil, ker tudi tisti, ki zagovarjajo odpravo plodu pritiskajo na ministra. Ti pravijo, da odprava ni ubijanje, ker plod še ni otrok in še nima lastnega življenja. Proti temu mišljenju se bojuje organizacija «Right to Life», ki trdi - in zdravniki so dokazali -, da se življenje otroka začne že ob spočetju in je zato odprava plodu (*abortion*) umor otroka.

Berimo, kaj je povedal dr. B. Nathanson, ki je sedaj profesor medicinske fakultete univerze Cornell in na isti fakulteti na univerzi Columbia. Januarja meseca je govoril v Hamiltonu na televiziji:

«Mislim, da ni bistvo vprašanja, ali bomo sedaj gradili po Kanadi veletrgovine za odpravo plodu ali niz grobnic za pomorjene, nerojene otroke. Vprašanje je samo to, ali naj bo še zanaprej dovoljena po zakonu odprava plodu ali ne. Jaz sem se glede tega spreobrnul, toda ne čez noč. Spreobrnitev je bila posledica trdega dela, ki sem ga vložil v proučevanje človeškega plodu. To sem delal v letih 1973 do 1977. Nastala je nova znanost, nova poznanja plodu. Ta znanost zahteva novo tehniko, nov način študiranja in nove instrumente za poslušanje

srca. Začeli smo nove načine študiranja ploda in ta študij nas je pripeljal do ugotovitev, da je človeški plod popolnoma podoben enemu izmed nas, da je član človeške skupnosti in ima zato vse pravice in privilegije in zaščito, ki je dana nam in to tudi dokler je kot ujetnik 9 mesecev v materinem telesu.

To znanje o zarodku, o plodu ustvarja v bolnicah resne probleme. Kakšen nesmisel je v dejstvu, da v enem nadstropju bolnice ugotavljajo, kakšno bolezen bi mogel imeti plod, uporabljajo novo tehniko za njegovo ozdravitev, ga celo operirajo, v drugem nadstropju iste bolnice pa isti plod brez vzroka uničujejo. Vse to povzroča mnogo duhovne stiske. Tudi javnost se začena zavedati, da je proučevanje plodu nova znanost, ki se širi in daje novo predstavo, kaj je to človeški plod. Tudi javnosti se polasča nemir.

Ne moremo dovoljevati, da

se ta moralna stiska kopiči. Vse to že trga na dvoje zdravstveno osebje. V San Franciscu se je število bolniških strežnic organiziralo in so napele vse sile z namenom, da ne bodo sodelovale na nobenem oddelku bolnice, ki se ukvarja z odpravo plodu.

To je smer bodočnosti. Nauk o važnosti človeškega plodu se širi. Na dan prihajajo novi problemi in nova sporna vprašanja, ki silijo k rešitvam.»

(Bo še)

(Iz Right to Life News)

Nagrajeni žurnalisti iz etničnih vrst

Žurnalisti in pisatelji iz vrst narodnostnih skupin imajo v Kanadi svoj klub, ki se mesečno zbira v prostorih kluba ontarijskih žurnalistov.

V soboto, 24. aprila 1983, so priredili banketni večer, na katerem so razdelili sedem (dalje na str. 6)

ODMEVI S PRERIJE...

LETHBRIDGE, Alta. - Med nami se je pred tedni mudil požrtvovalni misijonar g. Joško Kragelj. Župnik je na Primorskem, kjer mu je bilo usojeno preživljati vojna in povojna leta. Službuje tam še danes. O minulih časih nima veliko prijetnih spominov.

Pri nas v Lethbridgu se je zadržal samo dva dni. Pri dveh govorih nam je z res domačo besedo segel prav v srca, ki v dobrem kaj lahko in brž pozablja na okolje in zlasti na trdote, ki jih je današnji dni, sovraštvev in nasprotij poln velik del sveta. Č.g. Kragelj je rojen misijonar, odličen govornik, čigar besede blaže, četudi razglablja globoke do resnice in vzbude človekovo zavest in porode upe na poboljšanje. Bog mu je dal tudi talent za petje in še klavir odlično obvlada.

Na srečanju po prvem večernem govoru nam je ob prigrizku in spoznanju ter razgovoru pokazal tudi nekaj slik iz domačih krajev, kar je verjetno marsikomu prisotnemu vzbudilo kar majhno domotožje.

Drugi dan smo po maši in cerkvenem opravilu imeli skupno kosilo pri našem slovanskem podjetniku oziroma v hotelu g. Ludvika Pahuljeta (ki se je takrat potepal nekje po sončnih obalah sosednje Amerike). Na kosilu se je g. misijonar veselo razživel in iz vse resnosti v cerkvi presedlal v bolj nasmeljane trenutke, ko nam je stresel nekaj dobrih smešnic in se je vsa zbrana družba prisrčno nasmejala. Po resnem začetku res vesel konec! Iskrena zahvala za dva prijetna dneva, ki sta koristno popestrila našo vsakdanjost!

Od nas je g. Kragelja pot zanesla še dalje po zahodu, po nekaj dni se je mudil tudi v Calgaryju, Edmontonu in Vancouvru, kjer je menda imel vsega skupaj 27 govorov.

Letos smo imeli najbrž eno najmilejših zim vse od prve svetovne vojne. Se nam je pa tudi kaj prilegla! Sneg se je sicer pokazal nekajkrat v Lethbridgu, pa smučarjem v mestu le za draženje, saj ga je bilo pravzaprav premalo za resno kidanje in seve premalo za terensko smučanje po ravni mestni okolici. V okoliških strminah ga je nasulo pa že pred božičem obilno mero, resni smučarji pa imajo od tule do zasneženih strmin kar 100 milj. Tam sta pa drenj in draginja!

* * *

Med nami se lani ni zgodilo nič pomembnega, vsi dela sposobni delajo, nam delavno odsluženim (uradno!) pa tudi ni nič hudega. Torej se gospodarska kriza nam ni prereno dotaknila, čeprav sta se tudi v Alberti povečali draginja in brezposelnost. Mnogi, ki so se radi obetov stalnega dela priseljevali na kanadski zahod, so to za nekaj časa tudi našli. Razmere v svetu in doma so pa povzročile zastoje v gradnjah, v trgovinskih in industrijskih podjetjih. Zaradi tega in po ustaljeni praksi, so bili zadnji, sprejeti za delo, tudi prvi odpuščeni. Več deset tisoč brezposelnih se je vrnilo, zlasti nazaj na vzhodu, v upanju, da bo lažje prestajati brezposelno krizo doma, med oziroma blizu svojcev.

Pak

KOLENDAR PRIREDITEV

MAJ

7. - Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi Materinsko proslavo v farni dvorani. Pričetek ob 7. uri zvečer.

8. - Ženski odsek SNPJ farme na Heath Rd. priredi kosilo s piknikom.

15. - S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis. priredi materinsko proslavo v Parku. Začetek ob 2. popoldne.

21. - Mladi harmonikarji prirede koncert v avditoriju pri Sv. Vidu. Začetek ob 7.30 zvečer. Za ples igra ansambel Jasmin.

29. - Društvo SPB Cleveland obhaja Slovenski spominski dan za žrtve vojne in revolucije s sv. mašo pri Lurški votlini na Providence Heights, Chardon Rd.

30. - S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis. priredi spominsko svečanost v svojem Triglavskem parku. Sv. maša ob 11. dop., potem govor, pesem in kosilo.

JUNIJ

4. - American Slovene Club priredi večerjo s plesom v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. v počastitev 55. obletnice klubovega obstoja.

5. - Otvoritev Slovenske pristave.

18. in 19. - Tabor DSPB Cleveland podaja spominsko proslavo za pobite slovenske domobrance, četnike in civilno prebivalstvo ter ob 40. obletnici Turjaka in 40. obletnici ustanovitve slovenskega domobranstva. Spominska proslava bo pri kapelici Orlovega vrha na Slovenski pristavi.

MALI OGLASI

For Rent

3 rooms upstairs suite with stove. E. 185 St. area. For quiet elderly man or woman. Call 531-4637 after 6 p.m. (32-35)

FOR SALE

Custom built, one owner home. Newbury. Excellent fishing and hunting. Private 30 acre lake. Call Lillybridge 1-834-4453 or 226-4132. (33-34)

26. - Slovenska šola pri Mariji Vnebovzeti priredi piknik na Slovenski pristavi.

26. - S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis. priredi prvi piknik v Triglavskem parku. Sv. maša ob 11. dop., potem kosilo in zabava s plesom.

JULIJ

2. in 3. - Slovenski folklorni inštitut v Ameriki priredi svoj tretji Festival slovenske folklorne v Ameriki.

10. - Misijonska znamkarska akcija priredi piknik na Slovenski pristavi.

17. - Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi piknik na Slovenski pristavi.

23. in 24. - Slovenski športni klub priredi svoj vsakoletni «Sportsfest» na Slovenski pristavi. Balinarsko, odbojgarsko, «SuperTeams» in več drugih tekmovanj.

24. - Misijonski piknik MZA za Milwaukee s sv. mašo ob 11. dop. v parku Triglava; sledijo kosilo, žrebanje in prijateljsko srečanje.

31. - Slovensko ameriški Primorski klub in Lovski klub priredita skupen piknik na lovski farmi.

AVGUST

7. - Belokranjski klub priredi piknik na Slovenski pristavi.

17. - Federacija ameriško-slovenskih upokojencev priredi letni piknik na SNPJ farmi na Heath Rd.

21. - S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis. priredi svoj drugi poletni piknik, zopet s sv. mašo ob 11. dop., kateri sledijo kosilo, zabava s plesom in športne tekme.

28. - Ohijska federacija KSKJ društev priredi piknik na farmi sv. Jožefa na White Rd., Willoughby Hills, Ohio.

SEPTEMBER

10. - Plesna skupina Kres priredi Večer slovenskih narodnih in umetnih plesov v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Živa spremljava pri programu: orkester Veseli Slovenci. Začetek ob 7.30 zvečer.

18. - Oltarno društvo fare sv. Vida priredi svoje vsakoletno kosilo z juho, govejo in kurjo pečenko in prikuhami, v farni dvorani. Serviranje od 11.30 dop. do 2. pop.

18. - Odbor Slovenske pristave priredi vsakoletno Vinsko trgatvev na SP.

25. - Plesna skupina Kres ponovi program «Večer slovenskih narodnih in umetnih plesov» v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Začetek ob 3. popoldne.

25. - S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis. priredi Vinsko trgatvev v Triglavskem parku. Kosilo ob 12. uri opoldne, potem zabava.

OKTOBER

1. - Fantje na vasi priredijo koncert v Slovenskem

Methotrex - M proti levkemiji

Preventivna terapija, katere bistvena dela sta kemoterapija in obsevanje, preprečuje ponovitev akutne levkemije pri otrocih, rekonvalescentih po tej nevarni bolezni. To trditev je objavila revija New England Journal of Medicine v članku, kjer piše, da je nova oblika terapije v 91 odstotkih (od približno 600 otrok, ki so okrevali po akutni limfatični levkemiji) preprečila, da bi se bolezen ponovila.

Polovica otrok, ki jih ne zdravijo na ta način, je v nevarnosti, da se jim bolezen ponovi, poleg tega pa se razvije v progresivno levkemijo centralnega živčnega sistema, ki jo je s sedanjimi zdravili težko ozdraviti.

Preventivna kemoterapija z methotrexom-M, ki uničuje zločeste celice, je učinkovitejša od obsevanja možganov in hrbtnjače, ki preprečuje razmnoževanje obolelih celic. Eden od avtorjev študije, dr. Martin Brecher iz inštituta Roswell Park v ameriškem mestu Buffalu, trdi, da kemoterapija preprečuje tudi ponovni izbruh levkemije možganskega mozga, ki je še nevarnejša od levkemije živčnega sistema ali testisov pri otrocih.

Rezultate so zbrali potem, ko so 20 let proučevali 534 bolnikov, ki so jih zdravili z omenjenim načinom zdravljenja.

Sporočajte osebne in krajevne novice!

MALI OGLASI

FOR RENT

3 rooms furnished, upstairs. 771-6492

(32-37)

narodnem domu na St. Clair Ave. Začetek ob 7. zvečer. Gostujejo Fantje na vasi iz Toronta. Po koncertu ples in zabava. Igra Alpski sekstet.

8. - Klub slovenskih upokojencev v Nevburgu-Maple Hts. priredi 21. letno večerjo s plesom v Slovenskem domu na E. 80. cesti. Igra Eddie Buehner orkester.

15. - Tabor DSPB Cleveland priredi svoj jesenski družabni večer. Za zabavo in ples igra orkester Veseli Slovenci.

15. - Pevski zbor Glasbena Matica priredi vsakoletni jesenski koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

16. - Občni zbor Slovenske pristave.

22. - Ansambel «Veseli Slovenci» praznuje 20. oblet-

nico obstoja s samostojnim koncertom in večerjo v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

23. - Slomškov krožek priredi obed v dvorani pri Sv. Vidu. Serviranje od 11.30 do 1.30 popoldne.

NOVEMBER

5. - Štajerski klub priredi svoje tradicionalno martinovanje v dvorani pri Sv. Vidu. Igra Veseli Slovenci orkester.

12. - Belokranjski klub priredi martinovanje v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

12. - Pevski zbor Jadran priredi koncert z večerjo in plesom v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. S serviranjem večerje bodo začeli ob 5. popoldne.

Iz slovenskega Toronta

(nadaljevanje s 5. str.)

nagrad svojim članom. Večer je vodil podpredsednik C.E.J.W. kluba Talivaldis Kronbergs. Pozdravne besede je spregovoril tudi predsednik dr. Ostap Sokolsky. Federalno vlado je zastopala Ms. Aileen Nicholson, članica parlamenta, ontarijsko vlado pa poslanec Yury Shimko.

Nagrajeni so bili: George Egri za svoje članke v «Toronto Sun»; Joe Serge, pisateljski član osebja pri «Toronto Star»; Danny Gooding, gl. urednik «Spear»; Jaroslava Zorych, gl. urednica «Zhinochy Svit»; Elena Caprile, gl. urednica «Corriere Canadese»; Petro Rodak, pro-

ducent «Moloda Ukraina»; Mathew Syrokomila, producent «Polish Hour».

Med govorniki večera je bila tudi Ms. Barbara Amiel, Editor «Toronto Sun». Navdušeno pozdravljena je stopila pred mikrofon in je iskreno prisrčnih besedah pozdravila člane kluba in čestitala nagrajencem, posebno še George Egri-ju, ki sodeluje pri listu «Toronto Sun» nekako pod njenim pokroviteljstvom. Pozdrave je izrekel tudi predsednik etničnega tiska G. V. Mauko. Večer se je zaključil v veselem, prijateljskim vzdušju.

Por.

Obisk ontarijske zakonodajne zbornice

Dne 21. aprila je bila izbrana delegacija od «Greater Toronto Fraternal Association» povabljena, da obišče ontarijsko vladno palačo. V delegaciji se nas je zbralo 15 članov. Ob 2h nas je oseba, ki vodi skupine, ki si ogledujejo to palačo, peljala v zbornico, ki je tedaj zasedala. Imeli smo priliko videti in slišati demokratično razpravljanje parlamenta.

Ontario meri 412.582 kvadratnih milj in ima kakih osem milijonov prebivalcev. Ti izberejo od časa do časa na splošnih volitvah 125 poslancev. Trenutno - ta trenutek že traja čez 40 let! - je na vladi v Ontariju konservativna stranka, ki ima za seboj pri sedanjem stanju 70 poslancev, torej 15 več kot združena opozicija. Liberalna stranka ima 33, NDP-socialisti pa 22 poslancev. Vlado sestavlja 29 ministrov z Mr.

Wm. G. Davisom na čelu. Vodja opozicije pa je liberalec Mr. David Peterson. Socialiste pa vodi Mr. Bob Rae.

Ob 3.30 smo zapustili zbornico. Sprejel nas je zastopnik vlade, minister Bud Gregory v prostorih, kjer se stranka zbira (caucus), preden odide v zbornico. Ministrovemu pozdravu je sledila njegova razlaga o delovanju vladnih organov. Sprejeti smo bili tudi pri zastopniku opozicije, ki je bil Mr. Tony Roprecht. Ta je ostal z nami dalj časa v razgovoru. Želel je imeti izmenjavo mnenj glede javne varnosti, glede smrtne kazni, odprave plodu (abortion) in glede drugih vprašanj, ki zadevajo življenje prebivalcev.

Ko smo videli še nekatere druge zanimivosti, je bil ob 5h obisk vladne palače končan. Vsi, ki smo se ga udeležili, smo bili nad vse zadovoljni.

P.O.A.

Ameriška Domovina druži Slovence po vsem svetu!

ZAK-ZAKRAJSEK
pogrebni zavod
6016 St. Clair Ave.
New Phone - 361-3112
Nova tel. st. 361-3112
John Fortuna, licenciran pogrebnik

(TX)

Vesti iz Slovenije

Dolomitska izjava v luči najnovjših ugotovitev

GORICA, It. - Kot je znano, so Osvobodilno fronto slovenskega naroda ustanovili kot zvezo treh samostojnih skupin. Vanjo so vstopili Komunistična partija Slovenije, levo krilo Sokolov in krščanski socialisti. Od začetka je vsaka skupina ohranila svojo organizacijo, svoje aktiviste, svoj notranji program. Skupno je bilo le vrhovno vodstvo, ki ga je sestavljala Izvršni odbor OF. Krščanske socialiste je v njem zastopal Edvard Kocbek.

To sodelovanje pa na terenu ni bilo zmeraj idilično. Partijci niso zaupali krščanskim socialistom, zato so jih povsod kontrolirali ali bojkotirali. To priznavata v raznih poročilih tako Edvard Kardelj kot Boris Kidrič.

Boris Kidrič se je posebno jasno zavedal potrebe in koristi povezave s krščanskimi socialisti prve čase OF. Takole piše: «Da utrdimo pozicije za nas ugodnih procesov v tej skupini (krščanskih socialistov), se zelo trudimo za odbore delavske enotnosti, kjer sodelujejo tudi njihovi delavci, ki jih je še vedno nekaj. V sedanjem položaju oboroženega nastopa bele garde in njene demagogije s katoliško vero so krščanski socialisti za nas prava «zlata jama» (Jesen, 1942, str. 589).

Iz tega izhaja, da je bilo mesto za delo krščanskih socialistov med vernim prebivalstvom.

Kljub temu jim partiji niso zaupali in so jih stalno kontrolirali. Tako piše Jože Penca v Naših razgledih z dne 25. marca letos: «Te kontrole ni manjkalo». In omenja neki sestanek, ki ga je sklical Jože Brejc za aktiviste iz skupine krščanskih socialistov v Bogniški vasi pri Trebelnem 19. in 20. februarja 1943. «Na sestanku je prišel tudi neki tovariš, ki je bil k nam vrinjen, da bi prisluškoval.»

V takšnem vzdušju je prišlo do «Dolomitske izjave» dne 1. marca 1943. Tako se imenuje dogovor, ki so ga sklenili v Izvršnem odboru OF in s katerim sta se skupini levih Sokolov in krščanskih socialistov odpovedali svoji lastni organizaciji, torej svoji samostojnosti in priznali, da sme v OF samo komunistična partija ohraniti svojo samostojnost in s tem vodstvo OF.

Kako je ta sklep, ki ga je za krščanske socialiste podpisal Kocbek, presenetil njegove somišljenike v bazi, pričča isti Jože Penca, ki piše: «Sredi marca 1943 so se pojavili v Ravnacih v Beli krajini Jože Brilej, Janez Stanovnik in skoraj ves aktiv krščanskih socialistov novomeškega okrožja. Prišel pa je tudi parti-

jec Ivan Novak-Očka, sekretar belokrajnskega okrožja. Izjava je prebral Brilej, potem se je začela razprava, ki je bila od časa do časa zelo burna. Zavzeli smo stališče, da Izjave kot take ne sprejmemo, oziroma da jo sprememo takoj brez pridržkov, če tudi KPS ukine svojo organizacijo in smo vsi samo OF.»

«Očka» je bil ves čas razprave tiho, proti koncu se je pa oglašil: »Ja, fantje, sprejmite Izjavo tako, kot je, če ne, pa imamo tudi druge argumente.» To je povedal v takem tonu, da nam je bilo takoj jasno, da so ti «drugi argumenti» lahko samo «matilda», (tj. brzostrelka). Razprave je bilo konec, odpravili smo se na Lokvico, se ga pošteno napili in se drugi dan poklapani razšli, zavedajoč se, da se ne da nič spremeniti. («Naši razgledi», 25. 3. 1983, str. 162).

Z Dolomitsko izjavo je bila likvidirana OF kot koalicija treh enakopravnih skupin, da je ostalo mesto samo za komunistično partijo Slovenije (takrat izrazito stalinistične). «Nato smo se ga pošteno napili.» Saj bi sicer krščanski socialisti ne bili pravi Slovenci.

K.G.

Nadškof dr. Šuštar obiskal Dolenjsko

Novo mesto - Sredi preteklega meseca se je ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar mudil dva dni na Dolenjskem, kjer se je udeležil več verskih obredov.

Med drugim, je nadškof Šuštar obiskal vernike v Domu starejših občanov v Novem mestu, in se z njimi zadržal nekaj časa. Ob koncu obiska se je pohvalno izrazil o družbeni skrbi za stare ljudi v tej ustanovi.

Ljudska posojilnica v Gorici obeležila stoto obletnico

Gorica, It. - Sredi aprila so Slovenci, živeči v Italiji, obeležili stoto obletnico ustanovitve goriške Ljudske posojilnice in Zveze slovenskih posojilnic. Ob tej priložnosti je izšla tudi knjiga «Slovensko bančništvo in posojilništvo na Goriškem». Knjigo je napisal Marko Waltritsch, založila jo je pa Kmečka banka.

Iskanje lastne identitete Slovencev na Goriškem je že od začetka druge polovice minulega stoletja spremljala izredna aktivnost na gospodarskem področju. Njihove lastne posojilnice in hranilnice so začele nastajati, ko so bili že dodobra uveljav-

ljeni, zlasti v trgovini in obrtništvu. Te ustanove so opravljale pomembno vlogo pri utrjevanju gospodarskega položaja Slovencev.

Med zanimivimi ugotovitvami, ki jih je najti v Waltritschevi knjigi, je, da je bila goriška Ljudska posojilnica, sicer formalno ustanovljena v januarju 1883. leta, prva posojilnica na ozemlju današnje Italije in da je 5 let kasneje ustanovljena posojilnica v Nabrežini edini še danes aktivni tovrstna ustanova v državi.

Umrli so

Iz «Dela» 1. marca:

Jožefa Tisovnik (Ljubljana); Ana Pucihar roj. Janežič, 91 (Ig); Franc Trkaj (Ljubljana); Ana Juvan roj. Svetek (Sostro); Justina Zadel roj. Gliha (Višnja gora); Albin Šeme, 78 (Ljubljana); Jože Selšek (Ribnica); Anton Vajdič (Škofja Loka); Valentin Kodre (Lože pri Vipavi); Ana Porenta roj. Hodnik (Vevče); Cveto Cibašek (Moste); Anton Kralj, 83 (Bistrica ob Sotli); Jože Kopač (Ljubljana); dr. Peter Kartin, redni profesor in predstojnik katedre za nevrologijo Ljubljanske univerze (Ljubljana); Alojzij Božič (Ljubljana); Marko Rotar, učenec osnovne šole (Ljubljana); Marija Meden roj. Branišelj, p.d. Lovretova mama, 74 (Cerknica); Ivan Dolinar (Ljubljana); Anton Umek (Ljubljana); Joško Mulej, 79 (Krško); Franciška Božič roj. Jeran (Zagorje).

Iz «Dela» 2. marca:

Franciška Rozman roj. Sodja (Bitnje); Marjana Prebil roj. Jama (Horjul-Ljubljana); Majda Mesarič roj. Marinčič (Ljubljana); Drago Dekorti (Ljubljana); Mihael Uršič, 93 (Miren); Matija Lavrič, 31, iz Sadinje vasi, Dvor pri Žužemberku; Marjan Kopitar, 46 (Komena); dr. Bogdan Magister, zdravnik v Cerknici; Franc Kurent, 91 (Ljubljana); Franc Pövshe (Ljubljana); Ivanka Klančar roj. Tavčar (Sneberje); Jože Oberč (Ljubljana).

Izvod «Dela» z dne 3. marca ni prispel. Ur. AD.

Iz «Dela» 4. marca:

Alojzija Petelin roj. Švigelj (Preserje);

Jože Gradišar, učenec osnovne šole (Ljubljana); Ivana Komovec roj. Milavec (Laze); Anton Leskovšek (Celje); Jakob Mulec, Mramorjev ata (Viševak); Franc Tratnik, 69 (Lesce); Ivan Mlatej (Kranj); Draga Kostanjevec roj. Grosman (Ljubljana); Leopold Cuderman (Šentvid pri Ljubljani); Alojz Vivod, 76 (Rimske Toplice); Matija Letig (Plavje pri Skofijah); Jernej Zajc (Tacen).

Iz «Dela» 5. marca:

s. Silvestra Julijana Jereb, Marijin sestra (Ljubljana); Ana Kern roj. Bremšak (Komena); Justina Kovač (Ljubljana); Ana Sedaj, 95, učiteljica v pokoju (Ljubljana); Josip Kolman (Vodice); Angela Macarol (Ljubljana); Ana Šemrov roj. Zalar, 94 (Rakek); Pavla Burgar roj. Umar (Dob); Lovro Korenčan st., učitelj v pokoju in pevovodja (Ljubljana); Jože Kocjančič (Kranj); Štefan Keržin (Ljubljana); Viktor Tomec (Ljubljana); Ana Jelen (Polzela); Franciška Živalič roj. Jamnik, 85 (Ljubljana); Jakob Arhar (Vrzenec).

Iz «Dela» 7. marca:

Albert Pragar (Zagorje); Franja Stanovnik, 91, PTT uslužbenka v pokoju iz Škofje Loke; Mara Mohar roj. Klančnik (Ljubljana); Valter Jakomin (Kubed); Vinko Jalšovec (Celje); Tusedla Zechner por. Soklič, 83 (Maribor); Dušan Ferjančič (Ljubljana); Ana Hegler roj. Mulič, 73 (Kočevje); Jožica Obermayer roj. Šrenk (Polzela); Rudolf Ogrin (Jesenice); Alojz Lenart (Gradiške Laze pri Litiji); Veronika Dervarič (Murska Sobota).

Iz «Dela» 9. marca:

Pavel Kajtna (Dravlje); Amalija Krajnc roj. Papež (Ljubljana); Anton Grebenc (Ljubljana); Ana Kante roj. Štraus (Ljubljana); Micka Marija Peternelj, 81 (Ljubljana); Štefan Kocjančič (Izola); Leopoldina Tomažič roj. Ipa- vic (Zagradec pri Škocjanu na Dolenjskem); Marija Velepčič roj. Šimic; Nevenka Klun roj. Gregorič, 32 (Ljubljana); Ida Zabukovec (Ljubljana); Štefanija Zupan roj. Jokan (Litija); Majda Nachtigal roj. Kmet (Ljubljana);

Ana Rozman roj. Rozman (Jesenice); Terezija Vengust (Celje).

Iz «Dela» 10. marca:

Jožefa Pintar (Polje); Albin Pokorn (Škofja Loka); Marija Miklič roj. Razpotnik (Hrastnik); Alojz Joželj (Lož); Franc Zelnik (Kranj); Marija Rojina roj. Jenko, 85 (Ljubljana-Šiška); Ivana Tavčar roj. Ziller (Ljubljana); Matilda Čeplak roj. Šalamon (Ljubljana); Danila Sluban (Nova Gorica).

Iz «Dela» 11. marca:

Rihard Gerbec (Ljubljana); Franc Dovgan (Ljubljana); Franci Pestotnik (Ljubljana); Anton Trunkelj (Ljubljana); Elga Knez roj. Janc (Ljubljana); Anton Opeka, profesor v pokoju (Kranj); Marija Erman roj. Starina (Sejnice); Alenka Vidali, študentka ekonomije (Kranj); Helena Šubic, 43 (Žiri); Ivan Ferlež (Ljubljana-Črnomelj); Amalija Dobovišek (Ljubljana); Marija Šlibar roj. Dereani (Ljubljana); Alojz Česnik (Ljubljana); Stane Maršek (Ljubljana).

Etnološka študija o izseljencih

CLEVELAND, O. - Pred dvema letoma se je mudila v Clevelandu in drugih ameriških mestih, kjer bivajo Slovenci, sodelavka oddelka za etnologijo Filozofske fakultete ljubljanske univerze Nives Sulič. Največ časa je prebila v Clevelandu, Chicagu in Milwaukeeju, zadržala se je predvsem v krogih naših «naprednih» rojakov in rojakinj. Objavila je članek o svojih vtisih v Slovenskem koledarju 1983. Članek je bil kar zanimiv.

Suličeva namerava izdati knjigo o svojem bivanju med ameriški Slovenci. Knjiga bo izšla sredi maja. Kakšna bo kvaliteta ni mogoče predvideti, sodeč po prispevku v Slov. koledarju, bo pa imela znanstveno osnovo, ki bo zanimala naše raziskovalce.

Prednaročila sprejema Suličeva na svoj lastni čekovni račun: Nives Sulič, Jugobanka, Ljubljana, 12-30-22283-5. Knjiga bo stala \$5, kar pomeni, da ne bo obsežna. Na koncu knjige bo povzetek v angleščini, knjiga sama bo izšla v slovenščini.

Ko je bila avtorica v Clevelandu, se je z njo pogovoril tudi urednik AD.

Rudolph M. Susel

ANDREJ KOBAL

SVETOVNI POPOTNIK PRIPOVEDUJE

Maku sem povedal o obljudi provosta newyorške univerze, da me zaposli začasno z raziskovalno službo in prihodnje šolsko leto s profesuro. Z reklamnega stališča, je menil, bi bilo ugodno obdržati zveze z univerzo, posvečati se poučevanju na enem ali dveh tečajih, ostali čas pa uporabljati za tvrdko. Taka rešitev se mi je zdela ugodna, čeprav končne besede, da sprejem, nisem mogel dati.

MacElroyu sem naročil, naj še naprej vlaga honorar v krajevno stavbinsko družbo, češ da bi mi prihranjeni kapital služil za nakup hiše, ko bi se naselil v bližini tvrdke.

Dasi komaj dva tedna v novo opremljeni hiši se Nada ni upirala predlogu preseliti se v Rockville Centre. Predmestje je prijeten kraj, nedaleč od njenih prijateljic, služočih v dobroteljskih zavodih, kjer je eno leto služila tudi ona. Ugovarjala je le mojemu namenu prevzeti dvojno zaposlitev, na univerzi in pri založniški tvrdki obenem.

Razgovarjala sva se o tem mnogo, končno pa je ves račun prekrižal Bob. Omenil sem ga v prvi knjigi pri opisu vežbanja za obveščevalno službo. Od tedaj sva sodelovala v nekaterih kočljivih zadevah službe. Ko je izvedel o mojem prihodu iz Bolgarije, me je poklical. Pri telefonskem uradu so mu dali mojo številko isti dan, ko sem se nastanil v hiši in je bil aparat nameščen. On je bil prvi, ki me je poklical.

S prijatelji, veterani iz službe pri O.S.S., je v soboto popoldne pred božičem pripravil zame in družino po ameriškem običaju *housewarming party* (zabava ali družina, da se «ogreje» hiša). Naznanil je vnaprej, da bo prišel s prijateljem na kratek obisk. Deset do dvanajst jih je prišlo, moški in ženske, vsi dobri znanci iz dni v službi pri O.S.S. Vsak je, kot je v Ameriki splošna navada, prinesel darilo — poklon novim lastnikom hiše: ta

preprogo, oni vazo, sliko za nassteno, vsak kaj drugega, in povrh vsega več kot dovolj buteljki za veselo družbo.

Bob ni nič vedel, da sem v New Yorku po univerzah stikal za zaposlitvijo. Povedal sem mu, da nameravam sprejeti začasno službo raziskovalca in pozneje profesuro na New York univerzi. Nič ni hotel slišati o tem in tudi ne o mojem interesu pri založništvu Acorn. «Služba zate je tu,» je dejal. «Vse imamo pripravljeno. Čakali smo nate. Tvoje mesto je pri Stricu Samu (Uncle Sam, prislovica za U.S. - United States - Združene države). Služba, ki te čaka, je kakor nalašč za tebe, edino za tebe.»

Vpričo Nade mi je povedal podrobnosti. Ko je bila tajna O.S.S. razpuščena, jo je predsednik Truman z odobrenjem kongresa nadomestil z novo ustanovo, prirojeno za tajno obveščanje v mirnem času. Osebe prejšnje organizacije je v precejšnji meri ostalo v službi, tako da je na videz bila sprememba samo v imenu in vodstvu; potrebe in zahteve armade za dobivanje informacij so pa prenehale biti namen poslovanja.

Vlada je organizirala vrhovno ustanovo za narodno obrambo in varnost in to v mednarodnem smislu. Neizbežne posledice vojne so pač narekivale Združenim državam stališče svetovne sile, ne s politiko osvojevanja ali podjarmljenja dežel, temveč z zavarovanjem mirnega razvoja.

Navdušeno govoreč v tem smislu mi je Bob predlagal službo, ki bi bila deloma pod njegovim vodstvom. V teku je bilo organiziranje zbiranja političnih, gospodarskih in socialnih podatkov iz vseh delov sveta. Za balkanske države je mene priporočil kot šefa. «Nikogar nimamo v organizaciji, ki bi bil za to upravljanje in vodstvo bolj sposoben kot ti,» je govoril.

«Iskali smo zaman sposobnega uradnika v državnem departmanu, v armadi in mornarici in drugod po vladnih oddelkih, da bi ga premestili k nam. Poskusili smo najti veččaka na univerzah. Pa če bi se našel posameznik, bi preiskovanje o njem trajalo nekaj mesecev, predno bi ga mogli najeti, ker bi po zanesljivosti in lojalnosti moral biti potrjen za poslovanje v najbolj tajnih (*top secret*) zadevah.

Ti že imaš tako odobritev in priznanje od generalnega štaba G-2 in od prejšnje O.S.S. Vsi vemo za tvojo sposobnost, obvladanje jezikov, strokovno in praktično poznavanje Balkana. Imel boš v svoji diviziji sposobne pomočnike za vsako državo in vem, da boš že po svoji naravi spreten vodnik in upravitelj. Plača za začetek bo boljša kot polkovniška. Sprejmi, Andy! Že s prvim januarjem si lahko v službi.»

Ves ta nagovor se je vršil v kuhinji, proč od gostov v sprejemni sobi in jedilnici. Nada je molče poslušala. Soprog pač rada sliši tako pohvalo. Vendar se je zoperstavila, predno sem mogel odgovoriti. Zadelo jo je omenjanje polkovniške plače, ker je zaslutila možnost, da bi ponujena služba lahko vključevala potovanja ali celo nastavitve kje na Balkanu. V kaj takega bi po skušnjah v Bolgariji ne privolila.

Bob naju je zagotovil, da bom službo kot šef divizije opravljal v Washingtonu. Če bi prišlo do kakega potovanja, bi to bilo samo v Združenih državah po opravkih na univerzah; a tudi kaj takega še ni predvideval.

Zahvalil sem se za veliko zaupanje, obljubil lepo ponudbo premisliti in vrnili smo se k gostom. Ostali so dolgo in razgovarjal sem se z vsemi; med njimi so bili nekateri zaposleni v diviziji, katero bi moral prevzeti. Že pozno zvečer sem razveselil Nado, ko sem ji pošepetal, da ponudbo sprejemem. Pred odhodom je Bob vzkliknil, da moramo še enkrat natočiti. Napil je na zdravje šefu divizije v novi tajni službi.

V novi urad sem šel 2. januarja 1947, a med božičem in novim letom sem moral na kratek obisk k bratu Valentinu v bližino Chicaga. Dve leti se nisva videla in klical me je, da moram priti. Obisk mi je bil potreben, ker sem pri njem hranil zbirko knjig in majhen arhiv; to sem hotel poslati v Washington. Na večernem vlaku iz Chicaga nisem mogel zaspiti. Da bi pregnal čas in mogoče priklical spanec, sem vzel zvezek in začel pisati o izkušnjah pod rusko vojno komando. Šlo je gladko in brez prestanka dve uri, ko sem končno zadremal.

Nada je naslednji dan pri pospravljanju našla s svinčnikom popisan zvezek. Prečitala je in me vprašala, če nameravam pripraviti za kakšno revijo. Na objavo

nisem mislil, vendar bi se mogoče kdo zanimal. Zvezek je nesla uredniku podružnega urada lista *Saturday Evening Post*, ne da bi mi to omenila.

Urednik me je telefonično poklical dva dni pozneje, rekoč, da mi za članek plača tisoč dolarjev. Verjeti nisem mogel. Tolika vsota za dve uri zaspanega čečkanja, da si preženem čas! Ponudbo sem brez ugovora sprejel in dejal, da bom prišel po rokopis, da ga uredim in natipkam. To ni bilo potrebno, je odgovoril; njegov urad bo vse opravil ter odposlal v Filadelfijo, kjer se je tedenska revija tiskala.

Pisati o političnih predmetih pod svojim imenom in sploh izpostavljati se v javnosti članom obveščevalnih služb ni bilo dovoljeno. To sem izvedel nekoliko prepozno. Urednik je pravzaprav prejel moj rokopis, predno sem službo nastopil. Naprosil sem ga, naj spis objavi pod psevdonomom in me tako zavaruje proti morebitnemu ugovarjanju.

Navedel sem razlog, da nisem hotel izpostavljati oseb, katerih sicer v spisu nisem imenoval, a bi jih cenzorji na vzhodu odkrili, če bi vedeli, kdo je pisec. Da sem pristopil k tajni službi, tudi nisem mogel uredniku povedati, ker se kaj takega ni smelo praviti. Kot član take službe, četudi ne tajni agent, marveč le uradnik v Washingtonu, sem bil pod prisego obvezan, da nikomur in nikjer ne povem, kdo me zaposluje.

Taka zapoved je zvenela bolj strogo kot vojaška. Prijatelji in znanci so povpraševali, kje sem zaposlen in kaj delam. Edino, kar sem mogel odgovoriti, je bilo, da imam vladno službo. Tak odgovor je tiste čase kmalu postal sumljiv, ker je bil za mnoge preveč vsakdanji in nejasen. Izpraševalec ni običajno poizvedoval dalje, ugibal pa je lahko o mnogih možnostih.

Kdor ni vedel, da O.S.S. ne obstaja več, je navadno pripomnil *Oh So Secret* (oh, tako tajno! - Zbadljivka za tajno obveščevalno službo.) Javnost pa je vedela o drugih ustanovah, pri katerih se zaposlitev ni smela razkrivati: FBI, G-2, NASA (predsedniška tajna služba), CIA in še druge. Od začetka je bilo nekoliko sitno dajati ožjim prijateljem in sorod-

nikom nejasen odgovor o službi, a človek se temu privadi in radovedneži tudi nehajo izpraševati.

Naslednja leta službe v Washingtonu sem nemalo pisal. Vlada je objavljala v svojih publikacijah, buletinih, reviji in posebnih zvezkih skoraj dosledno pod psevdonomom. Le najbližji sodelavci so vedeli, čigav je spis, včasih pa samo zaprišeženi uredniški odbor. Kadar sem dovršil kak spis, sem naravno želel, da bi ga bilo mogoče dati v javnost.

Razpečevanje med osebjem službe in v zaupnih krogih drugih ministrstev je bilo važno in določeno le v ta namen, toda vse preveč omejeno. Tu in tam se mi je zdelo, da bi bilo umestno in koristno, če bi splošna javnost brala in se seznanila z dejstvi, za katera so vedele in jih nepristransko poučevale le obveščevalne in druge vladne ustanove. Vsi spisi pa so bili izdani pod različnimi klasifikacijami z značko «strogo tajno», «tajno», «zaupno» ali «omejeno».

(se nadaljuje)

MALI OGLASI

For Rent

5 rooms, down. Bath. Furnace. Near St. Vitus. 431-2674.

(32-35)

House for Rent near Fleet

2 bdrms. Appliances. garage. \$275 a month. Security. References. Mature adults. 441-6259 or 341-5926. (32-35)

FOR RENT

5 room apt. St. Clair area. Call 391-2291 after 9 p.m. (28-35)

9829 Partridge Trail Kirtland

Route 306 East on Eagle, right on Partridge. Exclusive Silver Fox Estates. Over 3500 sq. ft. Over 2 acres. Custom-built brick multi level. Mammoth family room with fireplace. Oak kitchen. 4 bdrms, 3 full bathrooms. Unfinished basement could be rec room. Owner relocating and has reduced asking price by 40,000. This beauty can be yours for only \$169,000. Call Lori Visnich 951-0545.

Century 21 Launderers 585-2300

(33-35)

House for Sale by Owner Grovewood area.

Lge. liv. rm. Din. rm. Lge. kitchen. 2 bdrms. 1 1/2 baths. Fenced yard. Alum. siding. Single garage. \$35,000. Call 383-9163. (33-35)

FOR RENT

5 rooms down. E. 74 St. Call 862-0041 or 881-7286. (33-36)

GRDINA POGREBNA ZAVODA

531-6300
431-208817010 Lake Shore Blvd.
1053 E. 62nd St.

GRDINA TRGOVINA S POHISTVOM

531-1235

15301 Waterloo Rd.

Swiss Haus
FAMILY STYLE RESTAURANT
at Nordic Village
7480 Warner Road, Route 307
Madison, Ohio 44057

GENEVA